

ROVVILTNEIMNDA I REGION 6 Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag

Saksfremlegg til sak 41/17: Revidering av forvaltningsplanen

Møtedato: 26. oktober 2017

Møtested: Stiklestad Nasjonale Kultursenter i Verdal kommune

Oktober 2017

Postadresse:
Rovviltneimnda i region 6
c/o Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Leder for rovviltneimnda:
Gunnar Alstad
974 89 360
goalstad@online.no

Saksbehandler:
Inge Hafstad
74 16 80 66
fmntiha@fylkesmannen.no

Innhold

Bakgrunn.....	3
Saksgang.....	3
Foreslåtte endringer.....	4
Mindretallsforslag	4
Høringsuttalelsene	5
Uttalelser utenom rammene til forvaltningsplanen og/eller nemndas ansvars- og myndighetsområde	5
Sekretariatets kommentarer	7
Uttalelser innenfor rovviltnemndas ansvars- og myndighetsområde	7
Generelt	7
Sekretariatets kommentarer	8
Forvaltningsprinsippene	9
Sekretariatets kommentarer	10
Samordning av jerveforvaltningen mellom Oppland og Møre og Romsdal	10
Sekretariatets kommentarer	10
Retningslinjer for forvaltning av rovvilt innenfor kalvingsområdene	10
Sekretariatets kommentarer	11
Geografisk fordeling av de regionale bestandsmålene	11
Sekretariatets kommentarer	13
Forvaltningsområdene	14
Forvaltningsområde for jerv	14
Forvaltningsområde for gaupe.....	15
Sekretariatets kommentarer	16
Ulv	17
Sekretariatets kommentarer	17
Kongeørn	17
Sekretariatets kommentarer	17
Skadefelling, lisensfelling og kvotejakt	17
Sekretariatets kommentarer	19
Forebyggende og konfliktdempende tiltak.....	19
Sekretariatets kommentarer	20
Vedleggene.....	21
Sekretariatets kommentarer	21
Sekretariatets forslag til endringer av høringsutkastet:	21

Bakgrunn

Rovviltnemnda sendte den 21. juni 2017 forslag til revidert forvaltningsplan for rovdyr i region 6 Midt-Norge ut på offentlig høring. Høringsfrist ble satt til 22. september 2017. I forbindelse med høringen er det kommet inn totalt 52 forskjellige høringsuttalelser (se vedlagte oversikt). Alle høringsuttalelsene er fortløpende lagt ut på nemndas hjemmeside: <https://www.fylkesmannen.no/Nord-Trondelag/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda/Uttalelser-til-revidert-forvaltningsplan/>

Under møte i rovviltnemnda den 26. oktober 2017 skal rovviltnemnda foreta en gjennomgang av innkomne høringsuttalelser og ta stilling til om forslag til revidert forvaltningsplan skal endres med bakgrunn i høringsuttalelsene. I etterkant av møte sendes revidert forvaltningsplan til Miljødirektoratet for uttalelse, jf. rovviltforskriftens § 6, siste ledd. Rovviltnemnda vil fatte endelig vedtak om godkjenning av revidert forvaltningsplan etter at Miljødirektoratet har uttalt seg om planen.

I forbindelse med utarbeidelsen av dette saksfremlegget ble det gjennomført et arbeidsmøte i sekretariatsgruppen torsdag den 12. oktober d.å. Saksfremlegget er utarbeidet av sekretariatet for rovviltnemnda i Fylkesmannen i Nord-Trøndelag i samarbeid med Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Saksgang

Rovviltnemnda ønsket flest mulig innspill før arbeidet med selve revideringen startet. Av den grunn ble perioden fra melding om oppstart og frem til 1. november 2016 satt av til en innspillperiode, slik at alle interesserte fikk anledning til å sende innspill. I løpet av innspillperioden ble det gjennomført fire innspillmøter. Et av møtene var knyttet opp mot reindriften, Grong kommune den 31. august 2016. De tre andre innspillmøtene var fylkesvise møter i Verdal (Nord-Trøndelag) den 3. oktober, Oppdal (Sør-Trøndelag) den 17. oktober og Molde (Møre og Romsdal) den 24. oktober. Sekretariatet startet arbeidet med revideringen etter 1. november, blant annet med bakgrunn i innspillene. Alle innspillene, samt sekretariatets oppsummerende notat finner dere her: <https://www.fylkesmannen.no/Nord-Trondelag/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda/Innspill-til-revidering-av-forvaltningsplan/>

Samtidig som rovviltnemnda meldte oppstart av arbeidet med revideringen av forvaltningsplanen i mai 2016 ga nemnda sekretariatet i oppdrag å evaluere sentrale deler av forvaltningsplanen. Sekretariatets evaluering finner dere her: <https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMNT/Milj%c3%b8vernavdelingen/Evaluering%20av%20forvaltningsplanen%20-%20januar%202017.pdf>

Det er rovviltnemndas målsetting at revidert forvaltningsplan skal godkjennes av nemnda i slutten av 2017, og være gjeldende fra og med 1. januar 2018. Dagens forvaltningsplan vil uansett være gjeldende frem til ny revidert forvaltningsplan er endelig godkjent av rovviltnemnda. Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag slås sammen til et fylke fra og med den 1. januar 2018. Forvaltningsplanen er derfor skrevet slik at Trøndelag er et fylke.

Foreslåtte endringer

Forslag til revidert forvaltningsplan som ble sendt ut på offentlig høring, høres opp mot dagens forvaltningsplan som rovviltnemnda godkjente i november 2013. I revidert forvaltningsplan har rovviltnemnda foreslått følgende endringer:

- Det er innarbeidet noen forvaltningsprinsipper i forvaltningsplanen. Noen er generelle, mens andre er artsspesifikke om jerv og gaupe.
- Yngleområdene defineres som forvaltningsområder for bjørn, jerv og gaupe. Ikke områder med mål om yngling som i dagens forvaltningsplan.
- Forollhogna i Sør-Trøndelag tas ut av forvaltningsområdet for jerv. Ny grense vil bli fv. 30 ned til fylkesgrensen Sør-Trøndelag/Hedmark
- Øvre Sunndal i Møre og Romsdal tas ut av forvaltningsområdet for jerv.
- Geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet for jerv. Det fylkesvise bestandsmålet for jerv blir 7 i Trøndelag og 3 i Møre og Romsdal. Dette er i utgangspunktet det samme som i dagens forvaltningsplan med 4 i Nord-Trøndelag og 3 i Sør-Trøndelag, samt 3 i Møre og Romsdal. I dagens forvaltningsplan er det en målsetting om at 2 av jerveynglingene er nord i Nord-Trøndelag og 2 i sør, avgrenset av grensen mellom Luru og Skjærkerfjell reinbeitedistrikt (Imsdalsvassdraget i Snåsa kommune). I revidert forvaltningsplan er det ikke foreslått noen geografisk oppdeling av det fylkesvise bestandsmålet i en nordlig og sørlig del for Trøndelag.
- Ingen geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet for gaupe. Det vil si at det ikke er fylkesvise bestandsmål for gaupe. I dagens forvaltningsplan er regionens bestandsmål på 12 familiegrupper fordelt på fylkesvise bestandsmål med 6 familiegrupper i Nord-Trøndelag, 4 i Sør-Trøndelag og 2 i Møre og Romsdal.
- Kvotefri jakt på gaupe i Røros og Oppdal kommune, samt på Fosenhalvøya. Kvotefri jakt i de delene av Møre og Romsdal som ikke inngår i forvaltningsområdet for gaupe videreføres.

All tekst ble gjennomgått og revidert, samt at forvaltningsplanens oppbygning er noe endret. Blant annet er det meste av data og statistikk flyttet fra forvaltningsplanen til vedlegg. Dette er gjort med tanke på å oppdatere vedleggene ved behov, uavhengig av om forvaltningsplanen revideres eller ikke.

Nemnda har en målsetting om at det inngås en samarbeidsavtale med region 3 Oppland om forvaltningen av jervebestanden i grenseområdene mellom Oppland og Møre og Romsdal. Dette er synliggjort i revidert forvaltningsplan.

Mindretallsforslag

I forbindelse med rovviltnemndas arbeid med revidert forvaltningsplan er det noen mindretallsforslag som ikke er presentert i høringsutkastet. Dette gjelder følgende forslag:

- Forvaltningsområdet for jerv holdes uendret.
- Geografisk fordeling av det fylkesvise bestandsmålet for jerv i Trøndelag. Det fylkesvise bestandsmålet for jerv i Trøndelag fordeles med 3 ynglinger nord for E14 i Stjørdalsdalføret og 4 ynglinger sør for E14.
- Geografisk fordeling av det fylkesvise bestandsmålet for gaupe: Regionens bestandsmål på 12 familiegrupper fordeles med 8 familiegrupper i Trøndelag (4 familiegrupper nord for E14 i Stjørdalsdalføret og 4 familiegrupper sør for E14) og 4 familiegrupper i Møre og Romsdal.

- Kvotefri jakt på gaupe i Lierne og Røyrvik kommune.

Mindretallsforslagene er en del av den offentlige høringen, og rovviltnemnda ba i høringsbrevet datert 21. juni d.å. om at høringsinstansene også uttalte seg om disse.

Høringsuttalelsene

Uttalelser med forslag som går ut over rovviltnemndas ansvars- og myndighetsområde eller som naturlig ikke hører hjemme i forvaltningsplanen, blir kun nevnt innledningsvis, uten ytterligere kommentarer. Dette kan være uttalelser om det regionale bestandsmålet, om det skal være geografisk differensiert forvaltning eller ikke, forvaltning av kongeørn, størrelsen på kvoter for lisensfelling/kvotejakt etc.

Uttalelser utenom rammene til forvaltningsplanen og/eller nemndas ansvars- og myndighetsområde

- Endal beitelag synes det er svært uheldig at dyr flyttes fra et rovdyrutsatt område til et annet (Forollhogna) med støtte fra staten. Dette medfører endringer i beitemønstret hos lokale besetninger.
- Bonde- og småbrukarlagene i NT, ST og Hedmark mener at beitebrukere som blir skadelidende hvis Forollhogna tas ut av forvaltningsområdet for jerv bør være de første som får tilbud om å flytte besetningene til Forollhogna
- Meråker kommune, NT, ST og MR Bondelag, Oppdal kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Rennebu kommune, Møre og Romsdal Sau og Geit uttaler at staten må pålegges større ansvar for at uttak av skadegjørende rovvilt blir utført.
- Meråker kommune uttaler at beiteressursene må gis langt større verdi i forvaltningssystemet.
- Meråker kommune mener at det må komme avklaringer på beitebruken fremover. Enten får staten ekspropriere beiteretten eller så må forholdene legges bedre til rette for å ta ut potensielt skadegjørende rovdyr og ikke bare skadegjørende rovdyr i akuttsituasjoner.
- Meråker kommune viser til innspill datert 27. oktober 2016 – byrdefordeling og geografisk differensiering mellom prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skaper splid. Meråker kommune ser ingen hensikt i å uttale seg om forvaltningsområder, antall ynglinger m.v., da geografisk differensiering kun bidrar til skadeforflytting og splid.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune uttaler at andre deler av regionen enn dagens Nord-Trøndelag må ta et større ansvar for kongeørn.
- NT, ST og MR Bondelag mener at det må settes bestandsmål for kongeørn, samt innføre forvaltningsområder også for kongeørn.
- Sør-Trøndelag fylkeskommune, Ulvig Kiær AS mener at forvaltningen av kongeørn må inn under rovviltnemndas myndighetsområde.
- NT, ST og MR Bondelag mener at det må sees på havørn og øke kunnskapen rundt havørnas betydning i skadebildet.
- Sunndal kommune, Surnadal kommune, Surnadal og Rindal sauavlslag uttaler at en samarbeidsavtale mellom region 3 Oppland og region 6 Midt-Norge og forvaltningen av jerv mellom Oppland og Møre og Romsdal må forplikte partene om et felles bestandsmål for Snøhetta og Reinheimen.

- Gjemnes og Tingvoll Bonde- og småbrukarlag mener de bør ha kvotefri jakt på jerv med stående fellingstillatelse.
- Fosen naturvernforening mener at nemndas må få en mer objektiv og nøytral sammensetning enn dagens nemnd.
- Fosen naturvernforening mener at regionens bestandsmål for gaupe må settes opp.
- Fosen naturvernforening mener at dagens forvaltningspraksis for kongeørn ikke bør endres. Forsøksordningene på Fosen og i Troms med utvidet rett til skadefelling og bestandsreduksjon bør avvises inntil videre.
- Lierne kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, NT, ST og MR Bondelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Grong kommune mener at regionens bestandsmål på tre årlige ynglinger av bjørn er for høyt. Bestandsmålet må settes til to årlige ynglinger.
- Lierne kommune mener at antall årlige ynglinger av jerv må reduseres.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti, Grong kommune mener at nemnda må jobbe for å få redusert de regionale bestandsmålene.
- Oppdal kommune, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti mener at kommunale skadefellingslag må ha samme forutsetninger og regelverk som Statens naturoppsyn når de skal utføre samme oppgave.
- Oppdal kommune mener at det skal være stående fellingstillatelse på rovdyr innenfor rovdyravvisende gjerder og på innmarksbeite.
- NT, ST og MR Bondelag, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Møre og Romsdal Sau og Geit, Ulvig Kiær AS mener at rovvilt nemnda må initiere arbeid med forebyggende tiltak som å tillate bruk av pådrevet løs halsende hund (plotthund) i skadefelling av bjørn, tillate åte jakt på bjørn, permanent tillatelse til bruk av elektronisk overvåking av jervbås.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti mener at rovvilt må forvaltes gjennom en skadebasert forvaltning og ikke en geografisk differensiert forvaltning som i dag, og at bestandene er en del av rovviltstammene i våre østlige naboland.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti, Grong kommunemener det ikke er grunnlag for å ha egne stammer for noen rovviltarter i Norge.
- Grong kommune ønsker at Fylkesmannen får delegert myndighet til å gi skadefelling større deler av året og før 1. juni.
- Grong kommune, Ulvig Kiær AS ønsker forlenget jakt på bjørn på vårsnø og på høsten.
- Møre og Romsdal Sau og Geit vil ha merking og sporing på alle store rovdyr.
- Møre og Romsdal Sau og Geit vil ha kortere behandlingsfrist på søknader om skadefelling. Hvis det ikke gis svar innen 12 timer må søknaden kunne regnes som innvilget.
- Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker at lisensfelling av jerv starter 1. september og ikke 10. september som i dag. Ulvig Kiær AS ønsker at lisensfellingsperioden varer fra 20. august til 31. mars.
- Norske Reindriftsamers Landsforbund ønsker ikke geografisk differensiert forvaltning av rovdyr.
- Norske Reindriftsamers Landsforbund ønsker at regionens bestandsmål på bjørn på sikt flyttes til de deler av region 5 som ikke har tamreindrift.
- Ulvig Kiær AS mener at Norge har for store bestander av bjørn, jerv, gaupe, ulv og kongeørn.
- Ulvig Kiær AS ønsker kvotefri helårsjakt på ulv.

Sekretariatets kommentarer

Dette er uttalelser/synspunkter som går ut over nemndas ansvars- og myndighetsområde og hører ikke hjemme i forvaltningsplanen. Hvis rovviltnemnda ønsker å ta opp disse temaene med overordnet myndighet så bør dette gjøres i en egen prosess, uavhengig av arbeidet med revideringen av forvaltningsplanen.

Uttalelser innenfor rovviltnemndas ansvars- og myndighetsområde

Generelt

- Nettet kommune er fornøyd med forvaltningsplanen.
- Rauma kommune, Møre og Romsdal Sau og Geit, Steinkjer kommune mener at forvaltningsplanen må si mere om hva beitenæringen betyr for bosetting, kulturlandskap og matproduksjonen i region 6.
- Rauma kommuner stiller seg spørsmålet om forvaltningsplanens bruk av begrepet «langsiktig geografisk differensiering» betyr at beitenæringen på lang sikt skal vekk fra forvaltningsområdene for rovvilt?
- Bonde- og småbrukerlagene i NT, ST og Hedmark, Nord-Trøndelag Sau og Geit, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Røros Sau og Geit, Grong kommune, Saanti Sijte, Steinkjer kommune mener av byrdefordelingsprinsippet må videreføres.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Grong kommune, Ulvig Kiær AS mener av byrdefordelingsprinsippet må stå sterkt i forvaltningsplanen, og medføre at den skjeve belastningen mellom fylkene endres.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Naturvernforbundet i NT, ST og MR, Mattilsynet er positiv til at det legges opp til en mer skadebasert forvaltning enn tidligere.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, NT, ST og MR Bondelag, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Gaula Øst beitelag, Steinkjer kommune, Ulvig Kiær AS mener at randsone begrepet må fjernes fra forvaltningsplanen.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, NT, ST og MR Bondelag, Møre og Romsdal Sau og Geit mener at forvaltningsplanen synliggjør at innbyggere i områder med store rovdrytfordringer kan få redusert livskvalitet, jf. HUNT undersøkelse (Mangerud m.fl. 2009).
- Nord-Trøndelag Sau og Geit mener at forvaltningsplanen i for liten grad er basert på erfaringsbasert kunnskap.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune uttaler at det er nødvendig at forvaltningsplanen viser de viktigste beiteområdene for sau, storfe og rein, utvikling i antall bruk, antall beitedyr og utnytting av beiter, viktigste yngleområdene for rovvilt, hvilke prioriteringer som er gjort i fordeling av ynglinger og soner, visualisering av konfliktområder som f.eks. kalvingsområder for rein, viktige beiteområder for sau og sårbare naturtyper som er avhengig av beiting, sett i sammenheng med de ulike forvaltningsområdene (innteget på kart) som er beskrevet.
- Sør-Trøndelag Sau og Geit er tilfreds med at høringsutkastet i større grad tar hensyn til den todelte målsettingen.
- Lierne kommune mener at forvaltningsplanen må synliggjøre at beitenæringa må kompenseres fullt ut økonomisk for tiltak som er ment å hindre skade og tap av beitedyr.

- Oppdal kommune mener at utkastet til revidert forvaltningsplan ivaretar både interessene for beitenæringen og biologisk mangfold.
- NT, ST og MR Bondelag mener at planen fortsatt definerer en tydelig forrang for rovdyr fremfor beitedyr også i de såkalte beiteprioriterte områdene.
- NT, ST og MR Bondelag mener at punkt 2.2.19 i rovviltforliket også nevnes under kapittel 1.1.3 på lik linje som punkt 2.2.8. Det samme gjelder det som står om Miljødirektoratets ekstraordinære uttak av jerv og bjørn (s 18).
- NT, ST og MR Bondelag, Grong kommune mener at kompensasjonen for tips om ynglinger av jerv må markedsføres bedre, og at nemnda må vurdere om den skal gjelde for yngling av bjørn, gaupe, ulv og hekking av kongeørn.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti mener at nemnda ikke kan videreføre en fordeling av rovvilt som rammer nordlige deler av Trøndelag så hardt at beitebruken opphører og stadig forflyttes sør og vestover i fylket.
- Sør-Trøndelag fylkeskommune mener at planen må vise de viktigste beiteområdene og de viktigste yngleområdene for rovvilt.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR savner vurderingene opp mot naturmangfoldloven, noe som er en grunnleggende mangel i forvaltningsplanen.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR ønsker et nytt kulepunkt under forvaltningsplanens målsetting; Sikring av at økosystemene blir ivaretatt av de store rovdypene, eller på annen måte.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at innholdet i Bernkonvensjonen må få noe mer plass i forvaltningsplanen.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR ønsker at prinsippet som ble fastslått i Stortingsforliket i 2004 om at «Rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte» tas inn under kap. 1.1.3 Miljøpolitisk bakgrunn.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR ønsker at kapittelet om dyrevelferd (kap. 1.1.5) også skal synliggjøre at dyrevelferd også gjelder i forhold til rovdyr, og ikke bare beitedyr.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at kompensasjonsordningen for tips om jerveynglinger bør fjernes.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at forvaltningsplanen må synliggjøre at nemnda tar avstand fra ulovlig jakt på rovdyr, ulv og kongeørn inkludert.
- Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker at ordlyden forvaltningsplanens målsetting endres og at rekkefølgen av kulepunktene endres slik at sikring av næringsdrift kommer som første kulepunkt, sikre rovviltartenes overlevelse som andre kulepunkt og forutsigbarhet som tredje kulepunkt.
- Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker å definere forvaltningsområder som rovviltprioritert område og de andre områdene som beiteprioritert område.
- Møre og Romsdal Sau og Geit mener lovgrunnlaget i planen må utvides og at beiteloven, hevdsløven, arbeidsmiljøloven, avtaleloven og FN's verdenserklæring om menneskerettigheter også vurderes i forhold til planen.
- Møre og Romsdal Sau og Geit ber om at teksten i grønn boks endres fra «matproduksjon» til «økt matproduksjon» (side 6).

Sekretariatets kommentarer

Det vil alltid være en avveining om hva som bør inn i en forvaltningsplan, en avveining som nemnda også gjorde i forbindelse med utarbeidelsen av høringsutkastet. For at

forvaltningsplanen skal bli et godt styringsdokument for nemnda selv og resten av rovviltforvaltningen er det viktig, etter sekretariatets vurdering, at den er kort og konsis samtidig som den er mest mulig tydelig på hvilke retningslinjer rovviltforvaltningen skal styre etter. Forvaltningsplanen bør ikke ha lange utgreiinger om rovdyrenes biologi og økologi, eller om hva beitenæringen betyr for bosetting, kulturlandskap og matproduksjonen, eller om alt av lovverk som indirekte berører rovviltforvaltningen og beitenæringen. Sekretariatet mener at forvaltningsplanen gir et kort, men godt, innblikk i de fleste utfordringene innen rovviltforvaltningen.

Når det gjelder Naturvernforbundets kommentarer knyttet til manglende vurderinger opp mot naturmangfoldloven så vil sekretariatet vurdere forvaltningsplanen opp mot naturmangfoldlovens kap. II *Alminnelig bestemmelser om bærekraftig bruk* i forbindelse med at nemnda fatter endelig vedtak om godkjenning av forvaltningsplanen. Samtidig blir alle vedtak nemnda fatter med bakgrunn i, blant annet, forvaltningsplanen vurdert opp mot naturmangfoldloven.

Av de innspillene som har kommet på generelt grunnlag anbefaler sekretariatet at følgende blir tatt til følge og inkluderes i forvaltningsplanen:

- Nord-Trøndelag Sau og Geit, NT, ST og MR Bondelag, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Gaula Øst beitelag, Steinkjer kommune, Ulvig Kiær AS sitt forslag om at randsone begrepet fjernes fra forvaltningsplanen.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, NT, ST og MR Bondelag, Møre og Romsdal Sau og Geit sitt forslag om at forvaltningsplanen synliggjør at innbyggere i områder med store rovdyrutfordringer kan få redusert livskvalitet, jf. HUNT undersøkelse (Mangerud m.fl. 2009).
- NT, ST og MR Bondelag mener at punkt 2.2.19 i rovviltforliket også nevnes under kapittel 1.1.3 på lik linje som punkt 2.2.8. Det samme gjelder det som står om Miljødirektoratets ekstraordinære uttak av jerv og bjørn (s 18).
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR ønsker at prinsippet som ble fastslått i Stortingsforliket i 2004 om at «Rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte» tas inn under kap. 1.1.3 Miljøpolitisk bakgrunn.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR ønsker at kapittelet om dyrevelferd (kap. 1.1.5) også skal synliggjøre at dyrevelferd også gjelder i forhold til rovdyr, og ikke bare beitedyr.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at forvaltningsplanen må synliggjøre at nemnda tar avstand fra ulovlig jakt på rovdyr, ulv og kongeørn inkludert.
- Møre og Romsdal Sau og Geit ber om at teksten i grønn boks endres fra «matproduksjon» til «økt matproduksjon» (side 6).

Forvaltningsprinsippene

Det er innarbeidet noen forvaltningsprinsipper i forvaltningsplanen. Noen er generelle, mens andre er artsspesifikke om jerv og gaupe. De generelle finnes under kap. 1 *Innledning* side 3 og 4. De artsspesifikke er knyttet opp mot kriteriene ved fastsettelse av kvote for kvotejakt på gaupe (side 22) og lisensfelling av jerv (side 24).

- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Rauma kommune, Lierne kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune er positiv til at forvaltningsprinsippene er en tydeliggjøring av hvilken praksis som forventes.

Sekretariatets kommentarer

De som har uttalt seg om forvaltningsprinsippene har uten unntak vært positive til dem. Forvaltningsprinsippene er en tydeliggjøring av hvilken praksis som forventes av nemnda.

Sekretariatet innstilling ovenfor rovviltmemnda er at forvaltningsprinsippene i høringsutkastet til revidert forvaltningsplan for rovdyr i region 6 Midt-Norge holdes uendret.

Samordning av jerveforvaltningen mellom Oppland og Møre og Romsdal

I mars 2015 vedtok daværende rovviltmemnd at saken om Forollhogna må tas opp til ny vurdering når samordningsoppdraget om forvaltningen av den sørnorske jervebestanden er sluttført. På grunn av at rovviltmemnda i region 3 Oppland la ned sine verv i en periode ble arbeidet med samordningsoppdraget utsatt på ubestemt tid. Rovviltmemnda måtte derfor under møte den 10. mars 2017 ta stilling til om arbeidet med revideringen av forvaltningsplanen skal stilles i bero i påvente av at arbeidet med samordningsoppdraget kommer i gang igjen og blir ferdigstilt, eller om nemnda skal sette vedtaket i fra forrige nemnd til side og kjøre prosessen som planlagt. Rovviltmemnda vedtok den 10. mars 2017 følgende:

- Arbeidet med revideringen av forvaltningsplanen for store rovdyr i region 6 Midt-Norge fortsetter i henhold til vedtatt fremdriftsplan uavhengig av statusen for region 3 Oppland sitt arbeid med samordningsoppdraget.

Høringsuttalelser

- Rovviltmemndene i region 3 Oppland, rovviltmemnda i region 2 Sør-Norge, Surnadal kommune, WWF, NT, ST og MR Bondelag, Norddal kommune, Surnadal og Rindal sauavlslag, Naturvernforbundet i NT, ST og MR, Møre og Romsdal fylkeskommune og Sunndal kommune er positiv til at forvaltningen av jerv mellom Møre og Romsdal og Oppland samordnes langt bedre enn i dag, slik forvaltningsplanen har som målsetting. Dette er kjernen i samordningsoppdraget gitt til region 3 Oppland om samordning av jerveforvaltningen i Sør-Norge.
- NT, ST og MR Bondelag forventer at det tas initiativ til en samarbeidsavtale om jerveforvaltningen mellom region 6 og region 5, på lik linje som mellom region 6 og region 3.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet er enig i at arbeidet med revideringen av forvaltningsplanen må fortsette uavhengig av fremdriften med samordningsoppdraget. Sekretariatet støtter nemndas initiativ til bedre samordning av jerveforvaltningen mellom region 6 (Møre og Romsdal) og region 3, jf. side 19 i forslag til revidert forvaltningsplan, og at dette synliggjøres i planen.

Retningslinjer for forvaltning av rovvilt innenfor kalvingsområdene

Forvaltningsplanen har egne retningslinjer for forvaltning av rovvilt innenfor kalvingsområdene for tamreindrifta. Dette er et forsøk på å følge opp rovviltforlikets punkt 2.2.19 om at det ikke skal være rovdyr som utgjør et skadepotensiale i prioriterte beiteområder og i kalvingsområdene.

Høringsuttalelsene

- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Lierne kommune, Grong kommune, Steinkjer kommune er positiv til egne retningslinjer for forvaltning av rovvilt innenfor kalvingsområdene for rein.

Sekretariatets kommentarer

De som har uttalt seg om retningslinjer for forvaltning av rovvilt innenfor kalvingsområdene har uten unntak vært positive til dem. Retningslinjene er en tydeliggjøring av hvilken forvaltningspraksis som forventes av nemnda innenfor kalvingsområdene.

Imidlertid har enkelte høringsinstanser uttalt at de ønsker å trekke kalvingsområdene ut av forvaltningsområdene for rovdyr i sin helhet. Hvis kun mindre deler av region 6 hadde vært sørsamisk tamreinsområde hadde dette vært gjennomførbart. Imidlertid er store deler av regionen tamreinsområde, slik at forvaltningsområdene hadde blitt fragmenterte hvis kalvingsområdene hadde blitt trukket utenfor. Kalvingsområdene hadde blitt ligget som små «øyer» i forvaltningsområdene, noe som hadde gjort den daglige rovviltforvaltningen krevende. Et slikt grep ville, etter sekretariatets vurdering, skapt forventninger om en endring i rovdyrtrykket som rovviltnemnda og øvrig rovviltforvaltning vanskelig kunne innfridd, og støttes ikke av sekretariatet.

Sekretariatet innstilling ovenfor rovviltnemnda er at retningslinjer for forvaltning av rovvilt innenfor kalvingsområdene i høringsutkastet til revidert forvaltningsplan for rovdyr i region 6 Midt-Norge holdes uendret.

Geografisk fordeling av de regionale bestandsmålene

I revidert forvaltningsplan har rovviltnemnda foreslått at det skal være geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet for jerv (og bjørn). Det fylkesvise bestandsmålet for jerv blir 7 i Trøndelag og 3 i Møre og Romsdal. Dette er i utgangspunktet det samme som i dagens forvaltningsplan med 4 i Nord-Trøndelag og 3 i Sør-Trøndelag, samt 3 i Møre og Romsdal. I dagens forvaltningsplan er det en målsetting om at 2 av jerveynglingene er nord i Nord-Trøndelag og 2 i sør, avgrenset av grensen mellom Luru og Skjækerfjell reinbeitedistrikt (Imsdalsvassdraget i Snåsa kommune). I revidert forvaltningsplan er det ikke foreslått noen geografisk oppdeling av det fylkesvise bestandsmålet i en nordlig og sørlig del for Trøndelag.

Et mindretall i rovviltnemnda foreslår at det fylkesvise bestandsmålet for jerv i Trøndelag fordeles med 3 ynglinger nord for E14 i Stjørdalsdalføret og 4 ynglinger sør for E14.

For gaupe foreslår nemnda at det ikke skal være noen geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet for gaupe. Det vil si at det ikke er fylkesvise bestandsmål for gaupe, og at de 12 familiegruppene skal fordeles jevnest mulig over hele forvaltningsområdet for gaupe. I dagens forvaltningsplan er regionens bestandsmål på 12 familiegrupper fordelt på fylkesvise bestandsmål med 6 familiegrupper i Nord-Trøndelag, 4 i Sør-Trøndelag og 2 i Møre og Romsdal.

Et mindretall i nemnda foreslår at det fylkesvise bestandsmålet for gaupe fordels med 8 familiegrupper i Trøndelag (4 familiegrupper nord for E14 i Stjørdalsdalføret og 4 familiegrupper sør for E14) og 4 familiegrupper i Møre og Romsdal.

For bjørn foreslås det ingen endring. Regionens bestandsmål på tre årlige ynglinger legges til forvaltningsområdet nord i Trøndelag (Indre Namdal).

Generelt

- Nord-Trøndelag fylkeskommune påpeker at dagens Nord-Trøndelag har eneansvaret for bjørn samtidig som Nord-Trøndelag har mest jerv og ansvaret for størstedelen av gaupebestanden. Andre deler av regionen enn dagens Nord-Trøndelag må derfor ta et større ansvar for gaupe og jerv. Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter derfor mindretallsforslagene i høringsbrevet.

Bjørn

- WWF, Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at forvaltningsplanen mangler tiltak for å sikre oppnåelse av regionens bestandsmål for bjørn.

Jerv

- Bonde- og småbrukerlagene i NT, ST og Hedmark mener at det gir mindre forutsigbarhet for beitebrukerne når det fylkesvise bestandsmålet på syv jerveynglinger ikke er geografisk fordelt internt i Trøndelag.
- NT, ST og MR Bondelag krever en fordeling av ynglinger av jerv som gir beitenæringen i nordre del av Trøndelag større muligheter til å overleve. De fylkesvise bestandsmålene må opprettholdes ut fra dagens fylkesdeling. For Møre og Romsdal må dette sees i sammenheng med samordningsoppdraget og eventuell samarbeidsavtale med region 3 Oppland.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti støtter mindretallsforslaget om tre årlige ynglinger av jerv nord for E14 og fire årlige ynglinger sør for E14.
- Rovviltnemnda i region 3 mener at hvis Forollhogna tas ut av forvaltningsområdet for jerv støttes forslaget om at det fylkesvise bestandsmålet på syv ynglinger av jerv i Trøndelag ikke fordeles mellom en nordlig og sørlig del av Trøndelag.
- Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte, Norske Reindriftsamers Landsforbund foreslår at det regionale bestandsmålet for jerv fordeles med fire ynglinger i Møre og Romsdal og seks i Trøndelag.
- Mattilsynet støtter nemndas forslag om geografisk fordeling av bestandsmålet for jerv.

Gaupe

- Sunndal kommune, Surnadal kommune, Surnadal og Rindal sauavslag, Tingvoll kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune ønsker å videreføre dagens fordeling av gaupe med 10 familiegrupper i Trøndelag og 2 i Møre og Romsdal
- Rovviltnemnda i region 3 er spørrende om en jevnest mulig fordeling av familiegrupper av gaupe er praktisk gjennomførbart uten en geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit mener at gaupebestanden bør forskyves sørover.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti, Nord-Trøndelag Reinsamelag, Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte, Norske Reindriftsamers Landsforbund støtter mindretallsforslagets forslag om geografisk fordeling av det regionale bestandsmålet på gaupe. Nord-Trøndelag Reinsamelag mener det er mest fornuftig å ha gaupa innenfor områdene med høy byttedyrtetthet utenfor tamreinområdene i region 6.
- Fosen naturvernforening mener at fylkesvise bestandsmål for gaupe må opprettholdes.

- WWF, Mattilsynet, Naturvernforbundet i NT, ST og MR, Møre og Romsdal fylkeskommune er positiv til å fjerne den geografiske fordelingen av regionens bestandsmål for gaupe.

Sekretariatets kommentarer

Innledningsvis ønsker sekretariatet å vise til de generelle forvaltningsprinsippene. Det er slik, og har alltid vært slik, at i forhold til å oppnå regionens bestandsmål så telles alle ynglingene/familiegruppene som blir dokumentert i regionen, uavhengig av om de befinner seg innenfor eller utenfor de respektive rovviltartenes forvaltningsområde eller ikke. Dette gjelder ikke bare for jerv og gaupe når den konkrete ynglingen/familiegruppen blir dokumentert, men også for bjørn når det blir dokumentert binner utenfor forvaltningsområdet for bjørn.

Når det gjelder bjørn så er sekretariatet enig med nemnda om at regionens bestandsmål på tre årlige ynglinger legges til dagens forvaltningsområde i nordøstlige delen av Trøndelag (Indre Namdal). Dette ble grundig utredet av forrige rovviltnemnd, og kommenteres ikke nærmere.

Når det gjelder jerv og gaupe er det mange uttalelser som ønsker at hensynet til beitenæringen i nordlige deler av Trøndelag skal ivaretas, og da spesielt behovet for å styrke næringsgrunnlaget for sørsamisk reindrift. De støtter derfor mindretallsforslaget om en geografisk fordeling av det fylkesvise bestandsmålet for jerv på tre nord for E14 og fire sør for E14. For gaupe er det også betydelig støtte for mindretallsforslaget om geografisk fordeling av bestandsmålet. Imidlertid har flere uttalt seg positiv til å innføre en mer skadebasert forvaltning, noe som medfører at nemnda går bort fra geografisk fordeling av bestandsmålet for gaupe. Forutsatt at gaupebestanden fordeles jevnt i regionen vil disse grepene bidra til å avlaste situasjonen beitenæringen har i forhold til den samlede belastningen med bjørn, jerv og gaupe i dagens Nord-Trøndelag.

Sekretariatet støtter mindretallsforslaget når det gjelder geografisk fordeling av bestandsmålet for jerv som foreslår at det fylkesvise bestandsmålet for jerv i Trøndelag fordeles med 3 ynglinger nord for E14 i Stjørdalsdalføret og 4 ynglinger sør for E14. Hvis Forollhogna tas ut av forvaltningsområdet for jerv, noe sekretariatet ikke anbefaler, så støtter sekretariatet nemndas forslag om at det ikke skal være noen geografisk fordeling av det fylkesvise bestandsmålet internt i Trøndelag.

For gaupe har sekretariatet tidligere foreslått geografisk fordeling av bestandsmålet (se saksfremlegg til møte den 20. april). Samtidig har sekretariatet vært åpne på at en mer skadebasert forvaltning av gaupe med et forholdsvis stort forvaltningsområde uten geografisk fordeling av bestandsmålet kan være et grep som vil fungere godt for gaupe. En forutsetning for en mer skadebasert forvaltning er at nemnda må være tydelig på at gaupebestanden skal fordeles jevnt i forvaltningsområdet og at i enkelte år må kvoten i de kvotejaksområder med lite skader settes i null. Med bakgrunn i dette støtter sekretariatet nemndas forslag om at det ikke skal være en geografisk fordeling av regionens bestandsmål på gaupe.

Forvaltningsområdene

Rovviltnemnda foreslår at yngleområdene defineres som forvaltningsområder for bjørn, jerv og gaupe. Ikke områder med mål om yngling som i dagens forvaltningsplan. Videre foreslår nemnda at Forollhogna i Sør-Trøndelag tas ut av forvaltningsområdet for jerv. Ny grense vil bli fv. 30 ned til fylkesgrensen Sør-Trøndelag/Hedmark, samt at Øvre Sunndal i Møre og Romsdal tas ut av forvaltningsområdet for jerv.

Et mindretallsforslag går ut på at forvaltningsområdet for jerv holdes uendret.

Generelt

- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti mener at Indre Namdal og Snåsa kommune tas ut av yngleområdet for jerv og bjørn.
- Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte krever at kalvingsområdene holdes utenfor forvaltningsområdene for de store rovdypene.

Forvaltningsområde for jerv

Øvre Sunndal

- Sunndal kommune, Sør-Trøndelag Sau og Geit, Surnadal kommune, Oppdal kommune, NT, ST og MR Bondelag, Surnadal og Rindal sauavlslag, Mattilsynet, Møre og Romsdal fylkeskommune uttaler at de er positiv til at Øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal.
- Rovviltnemnda i region 3 Oppland ønsker ikke at Øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal. Redusert forvaltningsområde for jerv i Møre og Romsdal vil føre til større trykk på Opplands side av fylkesgrensen. Region 3 påpeker at viktige forvaltningsprinsipper i en forvaltningsplan er at forvaltningsområdene skal være av en slik størrelse og avgrensning at det er realistisk at regionens bestandsmål kan oppnås innenfor forvaltningsområdene. Dette er lite forenlig med å redusere forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal.
- Rauma kommune er negativ til at forvaltningsområde for jerv i Møre og Romsdal reduseres før det er juridisk mulig reelt å forvalte jervebestanden på tvers av regiongrensene. En reduksjon av forvaltningsområdet i Møre og Romsdal strider mot nemndas egen konklusjon om at større forvaltningsområder gir større handlingsrom for mer skadebasert forvaltning.
- Norddal kommune, Gaula Øst beitelag, Nord-Trøndelag Reinsamelag, Naturvernforbundet i NT, ST og MR, Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte, Norske Reindriftsamers Landsforbund mener det er feil å ta ut Øvre Sunndal av forvaltningsområdet for jerv.
- Norddal kommune mener at Trollheimen bør tas inn i forvaltningsområdet for jerv igjen.
- WWF går imot at Øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv. For at det skal være realistisk å oppnå det fylkesvise bestandsmålet på tre ynglinger av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal bør forvaltningsområdet utvides.

Forollhogna

- Endal beitelag, Sør-Trøndelag Sau og Geit, Midtre Gauldal kommune, Synnerdalen beitelag, Nasjonalparkstyret for Forollhogna, Rovviltnemnda i region 5 Hedmark, NT, ST og MR Bondelag, Rennebu kommune, Holtålen kommune, Mattilsynet, Røros

kommune støtter nemndas forslag om å ta ut Forollhogna fra forvaltningsområdet for jerv.

- Rovviltnemnda i region 3 Oppland er skeptisk til at Forollhogna tas ut av forvaltningsområdet for jerv, og ber nemnda vurderer mindretallsforslaget «Forvaltningsområde for jerv holdes uendret» på nytt før vedtak fattes. Det er viktig at forvaltningsområdene for jerv i Sør-Norge ikke blir for fragmentert. Eventuelle endringer i forvaltningsområdet for jerv må sees i sammenheng med konkrete resultater av samordningsoppdraget som region 3 holder på med.
- Bonde- og småbrukarlagene i NT, ST og Hedmark, Nord-Trøndelag Sau og Geit, Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen, WWF, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Gaula Øst beitelag, Røros Sau og Geit, Nord-Trøndelag Reinsamelag, Naturvernforbundet i NT, ST og MR, Grong kommune, Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte, Norske Reindriftsamers Landsforbund går imot at Forollhogna tas ut av forvaltningsområde for jerv. WWF poengterer at det å ta Forollhogna ut av forvaltningsområdet for jerv strider mot verneformålet for Forollhogna nasjonalpark.

Annet om forvaltningsområde for jerv

- Nord-Trøndelag fylkeskommune ber om at nemnda ser på muligheten for å redusere forvaltningsområde for jerv i Nord-Trøndelag.
- Rauma kommune uttaler at forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal er sammenfallende med de beste beiteområdene, noe som gir konflikter med beitenæringen.
- Rauma kommune, Nord-Trøndelag Sau og Geit, Lierne kommune, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti, Nord-Trøndelag Reinsamelag, Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte, Norske Reindriftsamers Landsforbund støtter mindretallsforslaget om at forvaltningsområdet for jerv holdes uendret
- Stiftninga Geirangerfjorden Verdsarv, Eidsdal og Norddal Bondelag, Eidsdal og Norddal Sau og Geit, Norddal Bonde- og småbrukarlag, Haram Sau og Geit, Haram Beitelag ønsker at hele verdensarvområdet trekkes ut av forvaltningsområde for jerv.
- Stranda kommune ønsker å flytte grensen for forvaltningsområdet for jerv helt ut av Geiranger og Stranda opp mot grensen til Norddal kommune.
- Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti mener at forvaltningsområdene for jerv ikke må ligge i tamreinområder, men heller legges til villreinområdene.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at alternativet hvis Forollhogna og Øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv er å øke antall ynglinger i dagens Nord-Trøndelag, og samtidig få en avtale med region 1 og 3 om at de tar et større ansvar for den sørvestlige jervestammen.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at grensene er ulogiske på flere strekninger, og foreslår at det bør innføres buffersoner på snaufjellsdelene. Fra Linge til Geiranger bør grensen følge fjorden.

Forvaltningsområde for gaupe

- Sunndal kommune støtter nemndas forslag om at forvaltningsområde for gaupe er uendret.

- Gjemnes og Tingvoll Bonde- og småbrukarlag, NT, ST og MR Bondelag, Møre og Romsdal Bonde- og småbrukarlag, Tingvoll kommune, Møre og Romsdal Sau og Geit krever at Tingvoll kommune tas ut av forvaltningsområdet for gaupe.
- Eide, Fræna, Nesset og Gjemnes Sau og Geit, Møre og Romsdal Bonde- og småbrukarlag er positiv til at Romsdalshalvøya forblir utenfor forvaltningsområdet for gaupe.
- Norske Reindriftsamers Landsforbund ønsker at forvaltningsområde for gaupe trekkes bort fra tamreinområdene og sør og vestover der det ikke er tamreindrift.

Sekretariatets kommentarer

NIBIO Rapport 63 (2016) *Rovviltbestandenes betydning for landbruk og matproduksjon* viser at utmarksbeitenæringen har tilpasset seg forekomst av bjørn i forvaltningsområdet for bjørn i større grad enn forekomst av jerv og gaupe i deres respektive forvaltningsområder. Hvis forvaltningsområdene skal forvaltes tydeligere i fremtiden, slik de sentrale føringene angir, bør det være forvaltningsplanens klare målsetting at de regionale, og/eller fylkesvise bestandsmålene skal oppnås innenfor forvaltningsområdene. Sekretariatet viser her til saksfremlegget som ble lagt frem for nemnda under sak 21/17 i møte den 20. april 2017.

Når det gjelder bjørn så er sekretariatet enig med nemnda om at forvaltningsområdet holdes uendret, og at det fortsatt skal ligge i nordøstlige delen av Trøndelag (Indre Namdal). Dette ble grundig utredet av forrige rovviltnemnd, og kommenteres ikke nærmere.

Når det gjelder jerv og gaupe er det ønskelig fra flere høringsuttalelser, spesielt fra Nord-Trøndelag og sørsamisk reindrift at hensynet til beitenæringen i dagens Nord-Trøndelag, og da spesielt sørsamisk reindrift, ivaretas. Det påpekes at revidert forvaltningsplan må bidra til å avlaste situasjonen beitenæringen har i forhold til den samlede belastningen med bjørn, jerv og gaupe i dagens Nord-Trøndelag. Ved å opprettholde forvaltningsområdet for gaupe, samtidig som nemnda går bort fra geografisk fordeling av regionens bestandsmål på gaupe ivaretas dette hensynet til en viss grad, forutsatt at nemnda er bevisst på at gaupebestanden skal fordeles jevnt i regionen og at det gjennomføres en mer skadebasert forvaltning av gaupe.

Dette gjøres ikke ved å ta ut Forollhogna og Øvre Sunndal fra forvaltningsområdet for jerv. Med unntak av de som er geografisk tilknyttet Forollhogna og Øvre Sunndal er de fleste høringsuttalelsene negativ til at Forollhogna og Øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv. Alle høringsuttalelser fra sørsamiske aktører er negativ, og påpeker at dette vil medføre økt rovdyrpress for reindrifta, samt at det ved dette grepet tas større hensyn til sauenæringen enn reindriftsnæringen.

Sekretariatet støtter mindretallsforslaget når det gjelder at forvaltningsområdet for jerv holdes uendret.

Sekretariatet støtter nemndas forslag om at forvaltningsområde for gaupe holdes uendret.

Ulv

- Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte mener at genetisk avstamming skal ikke ha betydning for om det gis fellingstillatelse på ulv eller ikke.

Sekretariatets kommentarer

Forvaltningen må forholde seg til retningslinjene om genetisk viktige individer av ulv, slik at sekretariatet foreslår ingen endringer i kapittelet om ulv.

Kongeørn

- Midtre Gauldal kommune, Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte, Røros kommune, Norske Reindriftsamers Landsforbund er positiv til at det bør jobbes for å fremme mere kunnskap om kongeørn som skadevolder på beitedyr.
- Lierne kommune, Grong kommune, Røros kommune mener at mål og tiltak på kongeørn som skadevolder må inn i forvaltningsplanen.
- NT, ST og MR Bondelag mener at Fosen prosjektet om kongeørn må beskrives i forvaltningsplanen, og at det henvises til vedtaket i Stortinget fra juni 2016 om prøveprosjekt på forvaltning av kongeørn og åpning for felling av kongeørn.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet foreslår at det orienteres om vedtaket i Stortinget fra juni 2016, der det blant annet står at Fosen prosjektet skal videreføres. Pr. dags dato er ikke detaljene rundt utformingen av prosjektet på plass, slik at det vil være vanskelig å skrive om innholdet i det fremtidig prosjektet.

Skadefelling, lisensfelling og kvotejakt

Rovviltnemnda har i utkast til revidert forvaltningsplan foreslått at det innføres kvotefri jakt på gaupe på Fosenhalvøya, Oppdal og Røros kommuner, samt at kvotefri jakt videreføres i de deler av Møre og Romsdal som ikke er en del av forvaltningsområdet for gaupe.

Et mindretall av nemnda forslår kvotefri jakt i Lierne og Røyrvik kommuner.

- Meråker kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Oppdal kommune, NT, ST og MR Bondelag, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Gaula Øst beitelag, Grong kommune, Møre og Romsdal Sau og Geit, Røros kommune, Steinkjer kommune, Ulvig Kiær AS uttaler at det må legges opp til mer effektivt uttak av skadegjørende rovvilt. Bondelagene og Ulvig Kiær AS forventer at rovdyr som ikke er innenfor sitt forvaltningsområde blir tatt ut, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. Dette betyr at bjørn observert utenfor sitt forvaltningsområde skal tas ut på en effektiv måte før beitesesongen starter.
- Sunndal kommune, Surnadal kommune, Surnadal og Rindal sauavlslag uttaler at uttak av jerv i prioriterte beiteområder fortrinnsvis bør skje før yngling for å unngå hiuttak.
- NT, ST og MR Bondelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker mer uttak av jerv gjennom hiuttak der hvor det er stort skadepotensiale.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Lierne kommune, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Grong kommune, Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien

Sijte, Saanti Sijte, Norske Reindriftsamers Landsforbund foreslår å definere Indre Namdal som et område for kvotefri jakt på gaupe på linje med forslaget om kvotefri jakt på Fosenhalvøya, Oppdal og Røros kommuner og den delen av Møre og Romsdal som ikke er forvaltningsområde for gaupe.

- NT, ST og MR Bondelag, Rennebu kommune ber om at også Rennebu kommune tas inn i områder der det åpens opp for kvotefri jakt på gaupe.
- Fosen naturvernforening krever at det ikke innføres kvotefri jakt på gaupe på Fosenhalvøya og heller ikke i Lierne og Røyrvik.
- WWF, Naturvernforbundet i NT, ST og MR er negativ til kvotefri jakt på gaupe i region 6.
- Midtre Namdal samkommune er positiv til at det innføres kvotefri jakt på gaupe på Fosenhalvøya.
- Gjemnes og Tingvoll Bonde- og småbrukarlag, NT, ST og MR Bondelag, Møre og Romsdal Bonde- og småbrukarlag, Tingvoll kommune krever at Tingvoll kommune tas ut av forvaltningsområdet for gaupe, og at det innføres kvotefri jakt i kommunen. Alternativ mener Tingvoll kommune at Tingvoll og Sunndal blir eget kvotejaksområde.
- Eide, Fræna, Nesset og Gjemnes Sau og Geit, Møre og Romsdal Bonde- og småbrukarlag er positiv til at Romsdalshalvøya forblir et område med kvotefri jakt på gaupe.
- Sør-Trøndelag Sau og Geit, Rennebu kommune ønsker å definere alle områder utenfor forvaltningsområde for gaupe som områder med kvotefri jakt.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Lierne kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune mener at skader forvoldt av kongeørn må inkluderes og vektlegges ved fastsetting av kvoter for kvotejakt på gaupe og lisensfelling av jerv.
- NT, ST og MR Bondelag stiller spørsmål om hva som menes med at den samlede belastningen for alle rovviltarter, kongeørn inkludert, skal vektlegges ved fastsettelse av kvotestørrelse og fordelingen av denne, samt om ikke punkt 2.2.19 i rovviltforliket også skal ligge til grunn for vedtak om iverksetting av felling for å forhindre skade eller fremtidig skade?
- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Sør-Trøndelag Sau og Geit, Nord-Trøndelag Sau og Geit, NT, ST og MR Bondelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Ulvig Kiær AS støtter forslaget om lav terskel for skadefelling på innmark. Nord-Trøndelag fylkeskommune, Nord-Trøndelag Sau og Geit, Ulvig Kiær AS mener videre at lav terskel for skadefelling på innmark også må omfatte områder innenfor rovdyravvisende gjerder. Setningen «det er spesielt for gaupe at dette kan være aktuelt» må fjernes (støttes av NT, ST og MR Bondelag). NT, ST og MR Bondelag mener at det må gjelde alle rovdyrartene inkludert kongeørn.
- Midtre Gauldal kommune mener at de årlige kvotene for kvotejakt på gaupe må settes slik at ynglemålet er et maksimumsmål.
- Midtre Gauldal kommune, Lierne kommune mener at terskelen for uttak av streifende ulv må være lav, og at hensynet til genetisk viktige ulver ikke må legge hindringer på uttak av reelle skadegjørende ulv.
- Lierne kommune mener at Lierne kommune må innlemmes i området for lisensfelling av bjørn når bestandsmålet er oppnådd.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet støtter forslagene om at lav terskel på innmark også må gjelde innenfor rovdyravvisende gjerder, samt at setningen om at dette gjelder spesielt for gaupe fjernes. Ved å ta med rovdyravvisende gjerder vil det ikke være naturlig å ta med setningen om gaupe.

Når det gjelder kvotefri jakt har dette vært oppe til diskusjon i sekretariatsgruppen, og konklusjonen er at sekretariatet foreslår at dette tas ut av forvaltningsplanen. Rovviltforskriften med dens kommentarer sier følgende om kvotefri jakt på gaupe, sitat: *For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Det kan bare åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. Dersom det årlig settes av områder til kvotefri jakt på gaupe forutsettes det at bestandsmålet for regionen kan nås i de andre delene av regionen, og at områder med kvotefri jakt på gaupe er områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Det forutsettes videre at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år, sitat slutt.*

Som det går frem av kommentarene til rovviltforskriften skal eventuell områder for kvotefri jakt gjøres gjennom nemndas årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Hvis forvaltningsplanen signaliserer kvotefri jakt og det ikke er grunnlag for dette, vil det skape forventninger som ikke kan innfris, noe som vil være konfliktskapende. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda tar med rovviltforskriftens kommentarer om kvotefri jakt på gaupe inn i forvaltningsplanen. Det bør også opplyses om at dersom familiegrupper må telles med for å nå regionens bestandsmål kan det ikke innføres kvotefri jakt i det aktuelle området.

Ut over dette har ikke sekretariatet andre forslag til endringer av dette kapittelet.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak

Her er det ikke foreslått vesentlige endringer fra dagens forvaltningsplan.

- Sunndal kommune, Surnadal kommune, Surnadal og Rindal sauavlslag, Møre og Romsdal Sau og Geit uttaler at det må kunne iverksettes to ulike forebyggende tiltak samtidig for å hindre tap, eksempelvis skadefelling samtidig med tidlig nedsanking.
- Rauma kommune, Nord-Trøndelag Sau og Geit mener at forvaltningsplanen må tydeliggjøre at uttak av rovvilt er et effektivt tapsreducerende tiltak.
- Rauma kommune mener at forvaltningsplanen må oppfordre til økt bruk av kadaversøkende hunder og at dette kan finansieres med bruk av FKT-midler
- Rauma kommune mener at planlagt tidlig nedsanking ikke skal støttes utenfor forvaltningsområde for jerv.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, NT, ST og MR Bondelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune mener at tidlig nedsanking kun skal benyttes i særlige akutte tilfeller, og ikke som planlagt forebyggende tiltak. Tidlig nedsanking av sau er ikke et effektivt tapsforebyggende tiltak, men vil medføre fare for skadeforflytting. NT, ST og MR Bondelag mener at forsinket slipp og tidlig nedsanking forutsettes brukt som tvangsinngrep for hele beiteområdet.

- NT, ST og MR Bondelag stiller spørsmål om anbefalingen i forvaltningsplanen om forsinket slipp der gaupe og kongeørn er skadevolder er i tråd med resultatene fra Midt-Norge prosjektet?
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, Oppdal kommune, NT, ST og MR Bondelag, Norddal kommune, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag arbeiderparti, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Møre og Romsdal Bonde- og småbrukarlag, Grong kommune, Norske Reindriftsamers Landsforbund mener at forvaltningsplanen må tydeliggjøre at effektivisering av lisensfelling og skadefelling av jerv og bjørn er et av de viktigste tiltakene rovviltneemnda ønsker at det skal brukes konfliktdempende tiltaksmidler på, herunder tilskudd til trening av jakthunder.
- Nord-Trøndelag Sau og Geit, og Sør-Trøndelag Sau og Geit mener det er feil å definere «normal» slipp- og sankedato. Nord-Trøndelag Sau og Geit mener videre at fastsettelse av «normal» slipp- og sankedato er et inngrep i beiteretten.
- Oppdal kommune, Snåsa kommune, Nord-Trøndelag Arbeiderparti, Rennebu kommune, Røros Sau og Geit mener at «normal» sankedato bør settes til 15. september for hele regionen.
- Bonde- og småbrukarlagene i NT, ST og Hedmark mener at beitebrukere i region 6 som får tilbud om å flytte besetningene til Forollhogna får FKT-midler for å gjennomføre tiltaket.
- Nord-Trøndelag fylkeskommune, Lierne kommune, NT, ST og MR Bondelag, Sør-Trøndelag fylkeskommune oppfordrer til økt innsats for å samle inn DNA materiale fra bjørn for å kunne komme nærmest mulig et riktig bestandsestimat.
- Oppdal kommune støtter prioriteringsrekkefølgen ved bruk av konfliktdempende tiltaksmidler.
- Oppdal kommune mener at kongeørn må tas med inn i teksten i punkt 4.4 kulepunkt 2 side 25 *Hovedprioriteringer ved bruk av forebyggende tiltaksmidler*.
- Røros Sau og Geit mener at FKT-midler skal og må brukes innenfor forvaltningsområdene for rovvilt. Utenfor forvaltningsområdet skal rovdyrene tas ut, og tiltak skal ikke rettes mot beitebrukerne.
- Naturvernforbundet i NT, ST og MR mener at økt kunnskap reduserer frykt og demper konflikter, og at kunnskapsbygging er gode konfliktdempende tiltak.
- Sør-Trøndelag og Hedmark Reinsamelag, Gåebrien Sijte, Saanti Sijte er positiv til at nemnda vil bidra med konfliktdempende tiltaksmidler til å styrke den nasjonale bestandsovervåkingen.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet viser til tidligere kommentarer til bruken av begrepet «randsone», og foreslår at dette tas ut av forvaltningsplanen og erstattes med «områder med store tap til fredet rovvilt».

Sekretariatet ønsker en dato for tidlig nedsanking og foreslår at den settes til 15. september. Forvaltningsplanen bør tydeliggjøre at datoen kun benyttes til beregning av tilskudd til tidlig nedsanking og ikke må tolkes som noen begrensning i beiterettighetene som enkelte uttalelser har tolket.

Sekretariatet har ingen andre forslag til endringer.

Vedleggene

- NT, ST og MR Bondelag ønsker en figur tilsvarende figur 1, vedlegg sau, fra organisert beitebruk som viser hvor mange beitedyr som slippes i områdene.
- NT, ST og MR Bondelag lurer på hva som menes med figur 4, vedlegg sau, og hva en ønsker å oppnå med å bruke den.
- NT, ST og MR Bondelag, Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker at det utarbeides et vedlegg som gir en oversikt over fellingstillatelser gitt på de ulike rovviltartene, og en statistikk over felte rovdyr de siste 10 (5) årene.
- NT, ST og MR Bondelag ønsker en figur som viser antall beitedyr som er tapt de siste fem årene (tall fra organisert beitebruk), under vedlegg 5
- Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker en oversikt over bruken av FKT-midler de siste fem årene.
- Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker en oversikt over innvilget kvotejakt/lisensfelling og effektuerte fellinger de siste fem årene
- Møre og Romsdal Sau og Geit ønsker en oversikt over økonomisk støtte til kommunale jaktlag de siste fem årene.

Sekretariatets kommentarer

Sekretariatet har ingen forslag til nye vedlegg.

Sekretariatets forslag til endringer av høringsutkastet:

- Begrepet «randsone» tas ut av forvaltningsplanen
- Forvaltningsplanen synliggjør at innbyggere i områder med store rovdyrutfordringer kan få redusert livskvalitet
- Punkt 2.2.19 i rovviltforliket nevnes under kapittel 1.1.3 på lik linje som punkt 2.2.8. Det samme gjelder det som står om Miljødirektoratets ekstraordinære uttak av jerv og bjørn (s 18).
- Prinsippet som ble fastslått i Stortingsforliket i 2004 om at «Rovdyra skal forvaltes på en økologisk og bærekraftig måte» tas inn under kap. 1.1.3 Miljøpolitisk bakgrunn.
- Kapittelet om dyrevelferd (kap. 1.1.5) synliggjøre at dyrevelferd også gjelder i forhold til rovdyr, og ikke bare beitedyr.
- Forvaltningsplanen synliggjøre at nemnda tar avstand fra ulovlig jakt på rovdyr, ulv og kongeørn inkludert innledningsvis under kapittel om kvotejakt, lisensfelling og skadefelling.
- Teksten i grønn boks endres fra «matproduksjon» til «økt matproduksjon» (side 6).
- Forvaltningsområdet for jerv holdes uendret fra dagens forvaltningsplan (Forollhogna og Øvre Sunndal tas ikke ut av forvaltningsområdet som foreslått).
- Hvis Forollhogna fortsatt blir en del av forvaltningsområdet for jerv innføres en geografisk fordeling av det fylkesvise bestandsmålet for jerv i Trøndelag med 3 ynglinger nord for E14 og 4 ynglinger sør for E14.
- Forvaltningsplanen definerer ikke områder for kvotefri jakt.
 - Rovviltforskriftens kommentarer om kvotefri jakt tas inn i forvaltningsplanen.
- Dato for «normal» sankedato sette til 15. september for hele regionen. Det synliggjøres at datoen kun er et grunnlag for beregning av tilskudd til tidlig nedsanking.